

3.—Ο Γεώργιος Σταυράκης ἢ Σταυράκογλου, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνος, κατέλαβε, ἔνεκα τῆς καταγωγῆς του, τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐνοίας, ἧς ἀπέλαμβανε παρὰ τῷ Σουλτάνῳ, ἐξέχουσαν θέσιν ἐν Κων)πόλει. Οὗτος ἔχων τὸ ἀξίωμα τοῦ Σπαθάρη, γενόμενος δὲ τὸ 1763 καὶ καπουκεχαγιᾶς τῶν ἡγεμόνων τῆς Βλαχίας Κωνστ. Ρακοβίτσα καὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Στεφ. Ρακοβίτσα, προσέβη, παρὰ τὰς μεγαλοδωρίας καὶ ἀγαθοεργοῦς πράξεις του καὶ εἰς ἐξορίας καὶ εἰς καταθλιπτικὰς φορολογίας καὶ διώξεις ἐξ αἰτίας τῶν δασμῶν τούτων ἐν Βλαχίᾳ. Τὰ σκληρὰ αὐτὰ μέτρα ἐξήγειραν τῶν κατοίκων τὰς διαμαρτυρίας, αἵτινες γενόμεναι γνωσταὶ εἰς τὸν Σουλτάνον, συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ περιπέσῃ ὁ Σταυράκογλος εἰς δυσμένειαν παρ' αὐτῷ καὶ τέλος νὰ θανατωθῇ τῇ 12 Αὐγούστου 1765 (1).

Εἰκόνα τῆς πανθεοδυναμίας, τοῦ πλούτου, τῆς φήμης καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ παρέχει εἰς ἡμᾶς ποίημα ἐκ 326 στίχων ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἱστορία τοῦ Σταυράκογλου» τὸ ὁποῖον ἐκδοθὲν τὸ πρῶτον ἐν Ἑνεσίᾳ τῷ 1767, ἔσχεν ἐπανειλημμένας ἐκδόσεις (2)

1) Πλείονας πληροφορίας περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως τοῦ Σταυράκογλου ἰδ. Em. Legrand, Recueil de poèmes historiques en Grec Vulgaire, Paris 1877 p. 191-199 ἐνθα εὐρίσκονται συγκεντρωμέναι αἱ μαρτυρίαι τῶν **Καισ. Δαπόντε**, **Στεργίου Μακραιίου**, **Α. Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου** κλπ. Ἴδ. προσέτι καὶ **Γ. Ζαβίρα** «Νέα Ἑλλάς» σ. 200, **Χουρμουζάκη** (ἐκδ. Jorga) 14, II, 1181, **Δ. Φωτεινοῦ**, «Ἱστορία τῆς Δακίας 2, 330-333, **Κ. Σάθα** Νεοελλ. Φιλολ. σ. 565 καὶ **Ματθαίου**, μητρ. Μυρέων, «Ἱστορία τῆς Βλαχίας» (Legrand Biblioteque Grécque Vulg. II, 303).

2) Ἴδ. Legrand, Recueil ἐνθ. ἄνωτ. σ. 198-199.

Χρ. Κων
Σταυράκης
Παυσαρῆς
Κωνστ.
Σουλτάνου
Σταυράκης
Σ. Ε. 1738-9
σ. 276-8
7/2 ο 106
εὐχὴ
εὐχὴ

μέχρι τοῦ 1870, ὅτε ἐτυπώθη ὑπὸ E. Legrand ἐν τῇ Collection pour servir à l'étude de la langue Néo-hellénique No 2, ἐπανεξεδόθη δὲ κατόπιν ὑπὸ τοῦ Ἰδίου τῷ 1877 μετὰ εἰσαγωγικῶν σημειώσεων περὶ τῆς ζωῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐπιταφίου εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Ἰωάσαφ Κορηλίου, ἐν τῇ Recueil de Poèmes Historiques en Grec Vulgaire, Paris, p. 191-235.

Ἐκ τοῦ ποιήματος τούτου σώζονται παρὰ τοῖς κατοίκους Ἑλβασανίου Μετρῶν Ἄνατ. Θράκης 14 στίχοι (Ἰδ. σ. 106 τοῦ παρόντος τόμου), οἱ ὅποιοι ληφθέντες ἐκ διαφόρων μερῶν αὐτοῦ δὲν ἔχουν λογικὴν ἐνότητα περιεχομένου.

Διὰ τοῦτο παρέχοντες κατωτέρω συντομοειδήν περίληψιν τοῦ ὡς ἄνω στιχογράφου παραθέτομεν ἐκάστοτε ἐντὸς παρενθέσεως ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει τοὺς στίχους τοῦ ἀποσπασματικοῦ ἔξ Ἑλβασανίου ἔσματος ὃ «*Σταυράκογλους*».

στ. 1—10 Ἐξυμνοῦνται ἡ κοινωνικὴ θέσις, ἡ ἰσχὺς καὶ οἱ θησαυροὶ τοῦ Σταυράκογλου.

στ. 11—14 «καὶ τὸ τουβλέτ τὸν τίμησε κασάμπασης ἐγίνη καὶ τοῦτο τὸ ἀξίωμα στοὺς Τούρκους μόνο δίνει.

Καὶ τὸν ταμπάκον ἔκαμεν ἄλλος νὰ μὴ πουλήσῃ
ξυῖρες γιὰτὶ τὸ ἔκαμε; διὰ νὰ καζαντήσῃ.

(στ. 3—4 Καὶ τὸν ταμπάκον ἔκαμεν ἄλλος νὰ μὴ πουλήσῃ
γιὰ νὰ κερδήσῃ χρήματα τὸν φόρον νὰ κερδήσῃ).

στ. 15—18 Ἄν εὐρεθῇ κανεῖς κρυφὰ ταμπάκον νὰ πουλήσῃ
κρυφίως ἀπὸ λόγου τοῦ νὰ θηλεε τομήσῃ
μεγάλως νὰ παιδεύεται ἀπὸ τὴν ἰσπανίαν
τὸ σπίτι, τὸ πρῶμά του νὰ γαίετὴν ἀφεντεϊαν.

στ. 19—28 Διορθῶν ἀκολούθως ὁ Σταυράκος καταγεγραμμένος εἰς τὴν Βλαχίαν, ἔκτισε
δὲ τὸν δημοτικῶν, τὰς οἰκίας εἶχε ἐν Κωνηπόλει, ἔκτισε καὶ τρίτην
πολυτελεστάτην εἰς τὴν συνοικίαν Μεγάρα Ρεῦμα.

στ. 29—36 «Νὰ ἐμβαινες μέσα ἐκεῖ ἀπὸ τὴν οὐρανὸν ἀπορούσες
σταῖς ζωγραφισαῖς καὶ εὐμορφισαῖς ἡ ἦσαν προσκυνοῦσες.

Εἰς τοῦ Σπαθάρη τὸν ὄνδαν εἶχαν ζωγραφισμένα
Βλαχίαν τε καὶ Μπογδανίαν διὰ πρὸς ἕνα ἕνα.

Στῆς Σπαθαρέσας τὸν ὄνδαν εἶχαν ζωγραφισμένα.

(στ. 5—7. Εἰς τοῦ Σπαθάρη τὸν ὄνδαν ἦσαν ζωγραφισμένα

Βασίλεια καὶ μπογδανιά, διὰ τους ἕνα ἕνα.

Στῆς Σπαθαρέσας τὸν ὄνδαν ἦσαν ζωγραφισμένα).

Τὴν Πόλιν καὶ τὴν Μοσκοβιάν βασίλεια τρομασμένα.

Στὸ δεξιὸν τὸ πλάγι τῆς εἶχαν ζωγραφισμένες

τριανταφυλλίαις, γαρουφαλαῖς μὲ ἄνθη φορτωμέναις.

(στ. 8. Τριανταφυλλίαις, γαρουφαλαῖς μὲ ἄνθη φορτωμένα).

στ. 37—86 Ἐξακολουθεῖ ἡ περιγραφή τῆς πλουσίας καὶ πολυτελεστάτης διακοσμώσεως τῆς οἰκίας, τοῦ ἐν αὐτῇ στολισμοῦ, τῶν ἐπιπέλων καὶ τῶν σκευῶν.

Ἐξοχίας, περιήλθε δὲ καὶ εἰς ἔριδα πρὸς τὸν Πατριάρχην Σαμουήλ καὶ

στ. 87—90 «εἰς τὸν βεζῖρ κεχαγισῆ ἐβγήκαν εἰς τὴν κρίσι

τὸν Πατριάρχην Σαμουήλ νὰ τὸν κακοποιήσῃ.

Ἐπόσον ἡ κατάραις τοῦ Παναγιωτάτου

ἤφεραν τὸν Σταυράκογλου στῆς θαλάσσης τὸν πάτον.

(στ. 13—14. Καὶ ἡ κατάραις ἡ φοβερὴ τοῦ Παναγιωτάτου

βύθισε τὸν Σταυράκογλου στῆς θάλασσης τὸν πάτον).

- στ. 91—112 Εἰς τὸν Ταρταχάνη¹⁾ διερχόμενον ἐκ Βλαχίας παρεπονέθησαν οἱ κάτοικοι ἐναντίον τῶν βιαίων μέτρων τοῦ καπουκεχαγιᾶ Γεωργ. Σταυράκογλου καὶ τοῦ ἡγεμόνος Στέφ. Ρακοβίτσα. Οὗτος δὲ ἐλθὼν εἰς Κων. πολὺν καταγγέλλει τὰ παράπονα ταῦτα εἰς τὸ Σουλτάνον.
- στ. 113—116 «...λέγει [ὁ Ταρταχάνης] στὸν βασιλέα
ἐκείνον τὸν Σταυράκ' Ὀγλοῦ νὰ τὸν χαλάσῃς πλέα.
ἄφηκες ἔναν γκιάουραν τοὺς Τούρκους νὰ δρίζῃ
μὲ τὰ πολλὰ πουγγία του νὰ τοὺς ἐφοβερίζῃ!
(στ. 1—2 Ἄφηκες ἔνα γκιάουρα τοὺς Τούρκους νὰ δρίζῃ
μὲ τὰ πολλὰ πουγγία του, νὰ τοὺς φοβερίζῃ,
- στ. 117—140 Ὁ Σουλτάνος πείθεται εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ Ταρταχάνη καὶ διατάσσει τὸν μποσταντζίμπασην νὰ θανατώσῃ τὸν Σταυράκογλου.
- στ. 141—144 «Ὁ Αὐγουστος εἰς ταῖς δώδεκα νὰ μὴν εἶχε τὸ σώσει
Πρασκευή ξημέρωμα μὴν εἶχε ξημερώσει
(στ. 9. Παρασκευὴ ξημέρωμα μὴν εἶχε ξημερώσει)
Στέλνει ὁ Μποσταντζίμπασης γετί τζιφτὲ καῖκι
πὼς τὸν μηνᾶ ὁ βασιλεὺς διὰ νὰ τὸν συντύχῃ».
- στ. 145—148 Ὁ Σταυράκογλου ἐτοιμάζεται καὶ προσέρχεται ἀλλὰ
- στ. 149—154 «Καθὼς ἦλθε καὶ ἔφθασε, κάλλια μὴν εἶχε φθάσει!
τὸν σήκωσαν τὸν ἔδωκαν μετὰ εἰς τὸ κάπτακι
(στ. 10 ἔφεραν τὸν Σταυράκογλου μὴν εἶχε δὸ κοτέσι)
Ὁ μποσταντζίμπασης εὐθεὶς πάγει τὸν γκιρετάει.
Σαῖ γκελίτην, Σταυράκ' Ὀγλοῦ, πὼς εἶσαι στήν ὑγείᾳ σου;
καὶ πὼς εἶναι τὸ κέφι σου, πὼς εἶσαι σὺ θενεῖας σου;
(στ. 11—12 Σαῖ γκελίτην, Σταυράκογλου, πὼς εἶσαι στήν ὑγείᾳ σου;
Πὼς εἶσαι εἰς τὸ κέφι σου, πὼς εἶσαι ὁ ἀφενεῖας σου :)
Ἐμβήκες εἰς τὰ δίκτυα τοῦσ' τὰ ἔδικά μου
ὁποῦ δὲν ἐμπεγνέντιζες ἄκουσες τ' ὄνομά μου».
- στ. 155 ἐξ. Ἄμέσως φυλακίζεται, ἡ συζυγία του ἐκδιώκεται ἐκ τῆς οἰκίας τῆς, ἢ ὁποῖα καὶ ἀπογυμνώνεται, ἢ δὲ περιουσία του ὅλη δημεύεται. Μετ' ὀλίγον ἀπαγχονίζεται ἐν τῇ φυλακῇ, εἶτα δὲ ἤχθη διὰ νυκτὸς καὶ ἐκρεμάσθη εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς Μέγα Ρεῦμα. Ἐκεῖθεν τέλος μετὰ τριήμερον ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ δὲ κατοικία του ἐκρημνίσθη ἐκ θεμελίων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ

1) Ὁ Χάν τῆς Κριμαίας β. Legrand, Recueil σ. 207 ὑποσ. δ. Πρβ. καὶ Σπυρ. Παπαδοπούλου. Ἱστορία τοῦ παρόντος πολέμου ἀναμεταξὺ Ρουσίας καὶ Ὀθωμανικῆς Πόρτας, Ἐνετίησιν 1770—3, τ. Β'. σ. 302.